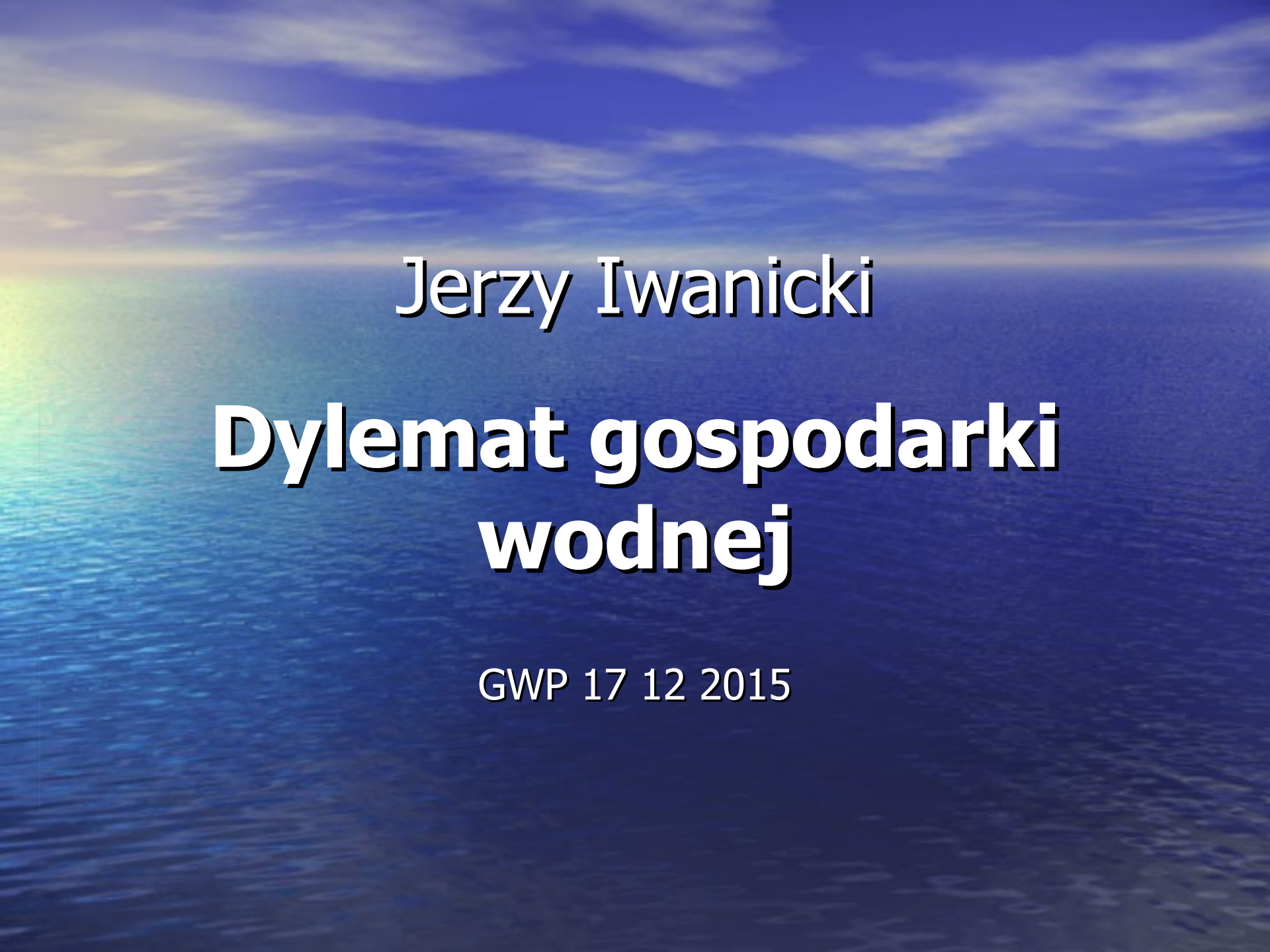

Jerzy Iwanicki

Dylemat gospodarki wodnej

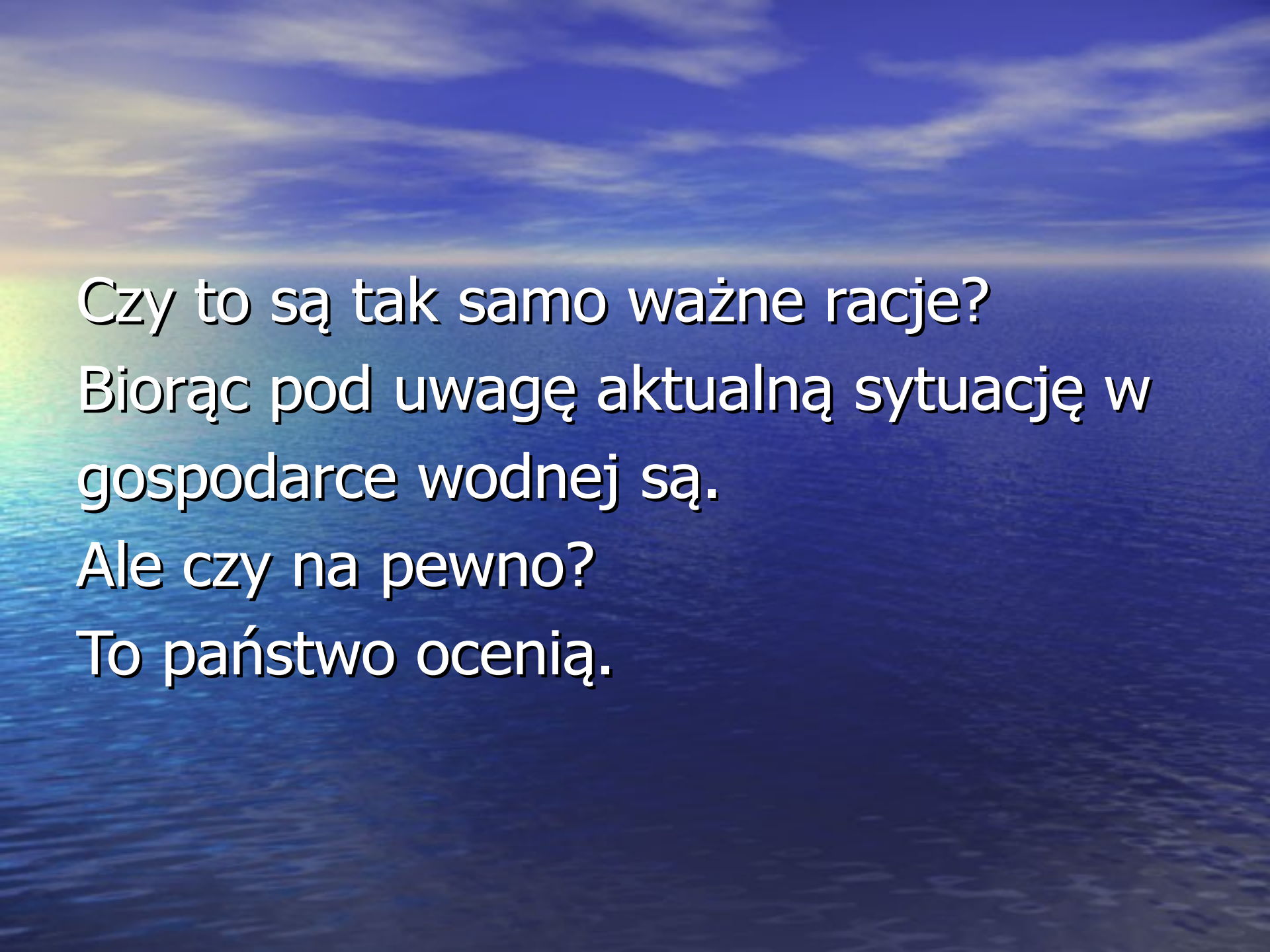
GWP 17 12 2015

Według Słownika języka polskiego
S. Szobera dylemat to:

„Problem, którego rozwiązanie
polega na trudnym wyborze
między dwiema tak samo
ważnymi racjami”

Cel prezentacji:

Ocenić konsekwencje dwóch sposobów postrzegania gospodarki zasobami wody i wynikających z nich strategii gospodarowania wodami.

Czy to są tak samo ważne racje?
Biorąc pod uwagę aktualną sytuację w
gospodarce wodnej są.
Ale czy na pewno?
To państwo oceniają.

Dylemat gospodarki wodnej polega na wyborze:

- Czy zapewnić wszystkim istotom żywym dobre warunki życia i stać się jednym z najważniejszych działów gospodarki narodowej?
- Czy zapewnić relatywnie niewielkiej grupie działaczy, hydrotechników i grup pokrewnych dostatnie warunki egzystencji w pogarszającym się środowisku przy niezdrowej wodzie?

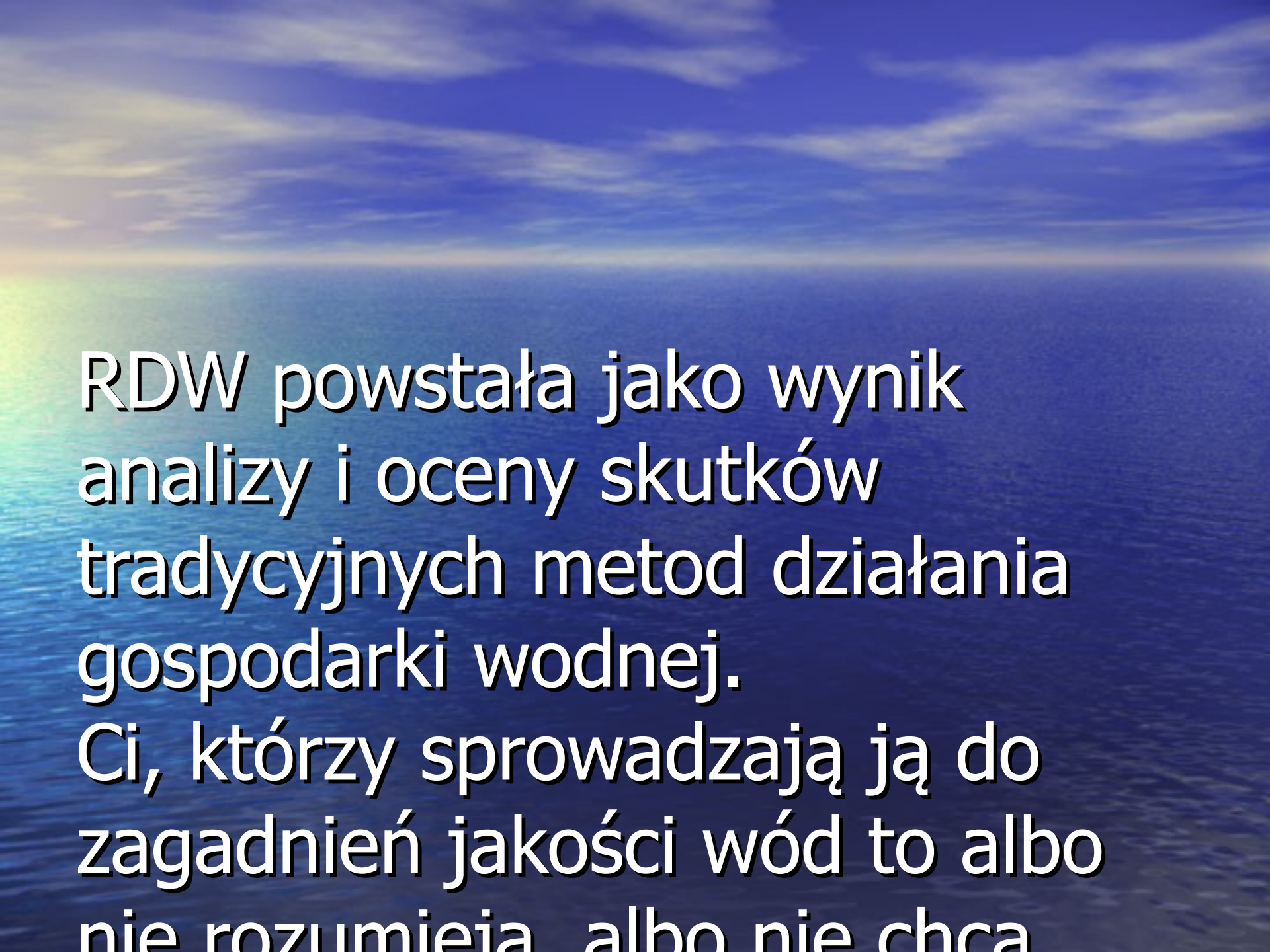
Omówię dwie strategie i konsekwencje ich realizacji:

1. Zgodną z RDW i innymi Dyrektywami UE.
2. Aktualną, mieszankę starego i nowego. Całkowicie niespójną.

Dlaczego Dyrektywa Ramowa jest taka ważna?

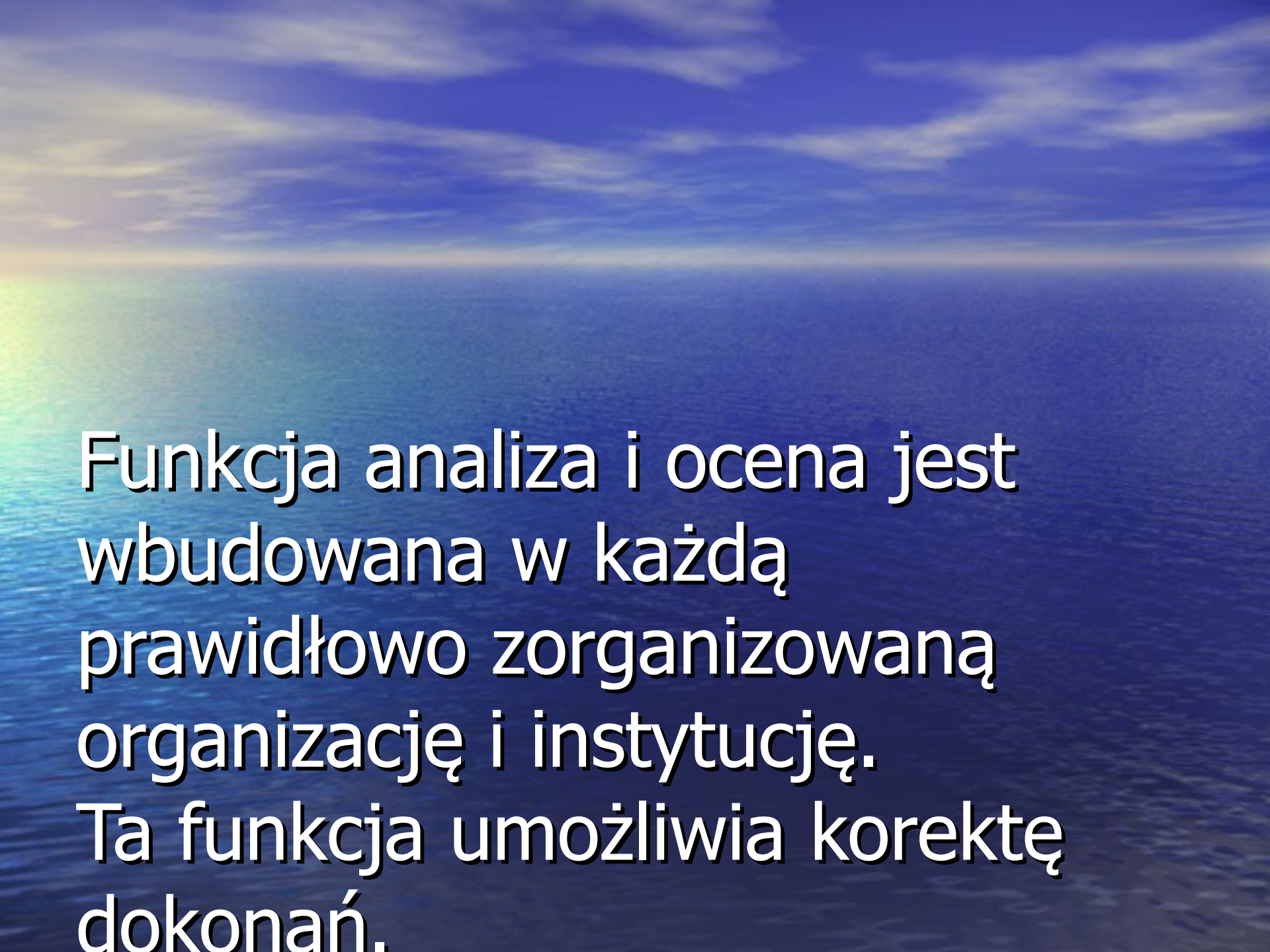
Bernard Kaczmarek:

**„Był czas przed Dyrektywą Ramową,
jest czas po Dyrektywie Ramowej”**

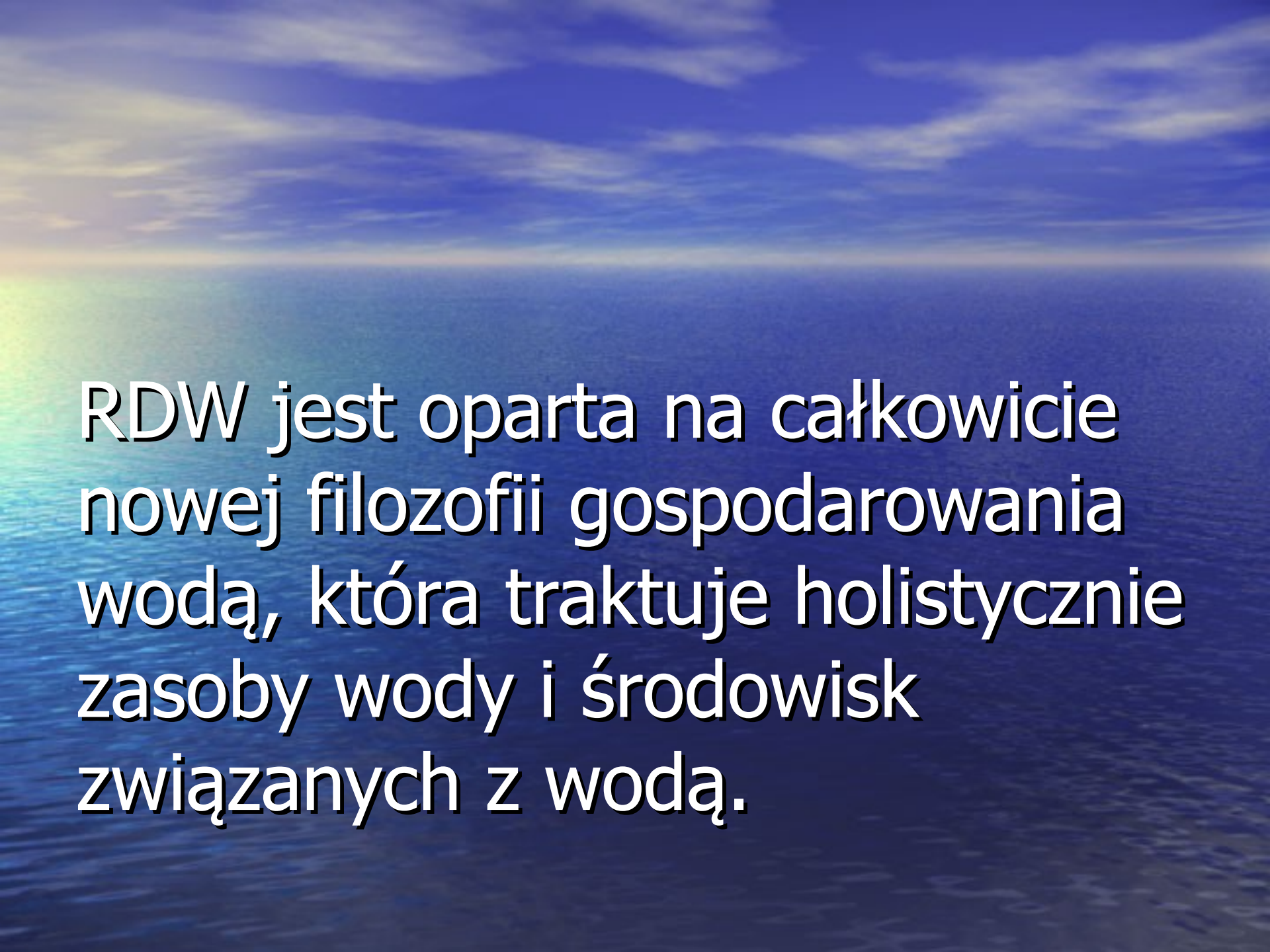

RDW powstała jako wynik analizy i oceny skutków tradycyjnych metod działania gospodarki wodnej.

Ci, którzy sprowadzają ją do zagadnień jakości wód to albo nie rozumieją albo nie chcą

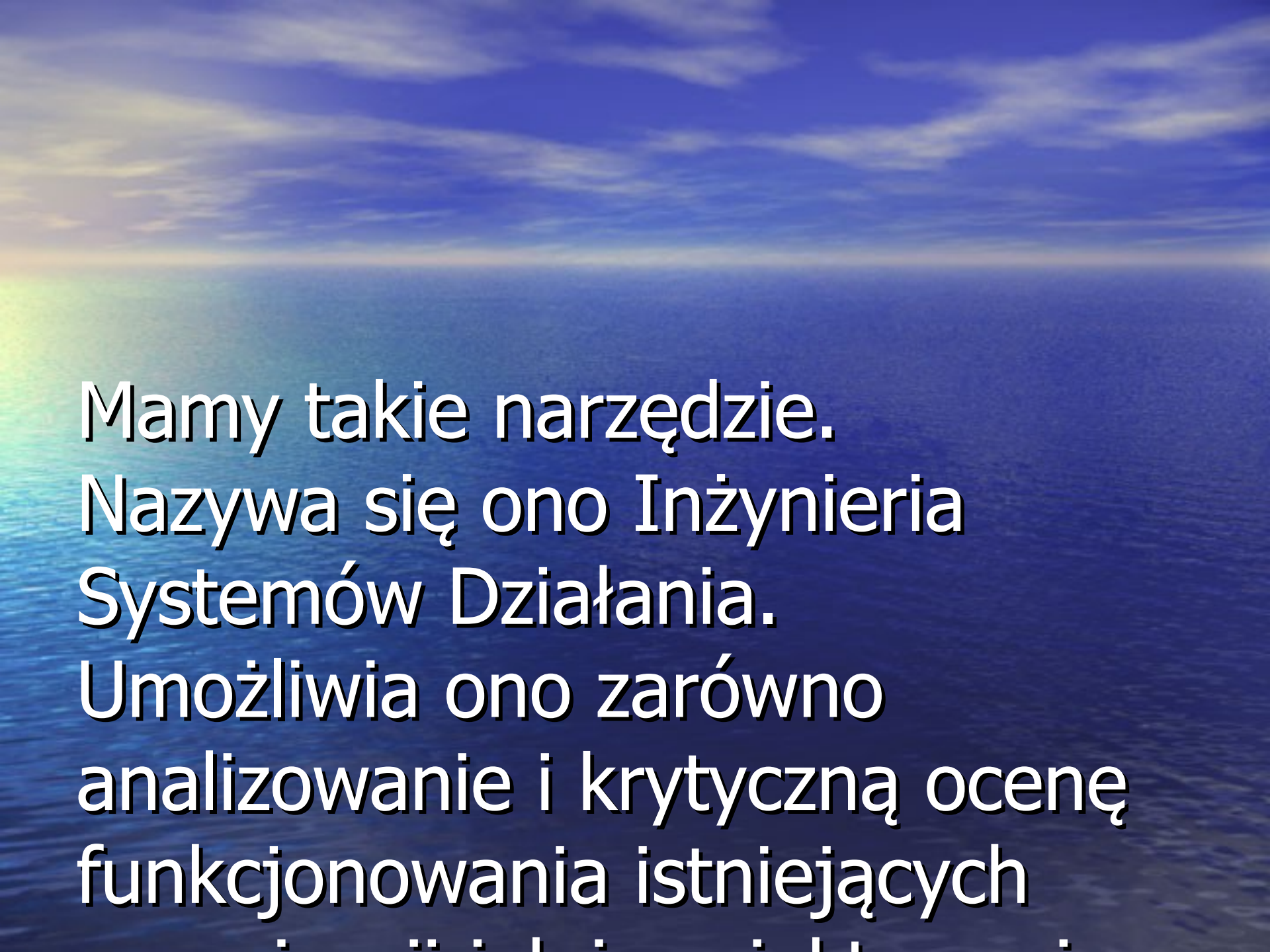
Funkcja analiza i ocena jest
wbudowana w każdą
prawidłowo zorganizowaną
organizację i instytucję.
Ta funkcja umożliwia korektę
dokonań.

RDW jest oparta na całkowicie
nowej filozofii gospodarowania
wodą, która traktuje holistycznie
zasoby wody i środowisk
związanych z wodą.

Bezpośrednim skutkiem tego
podejścia jest **nowy cel**
gospodarowania wodami oraz
zasady **zintegrowanego**
zarządzania zasobami wód i
środowisk związanych z

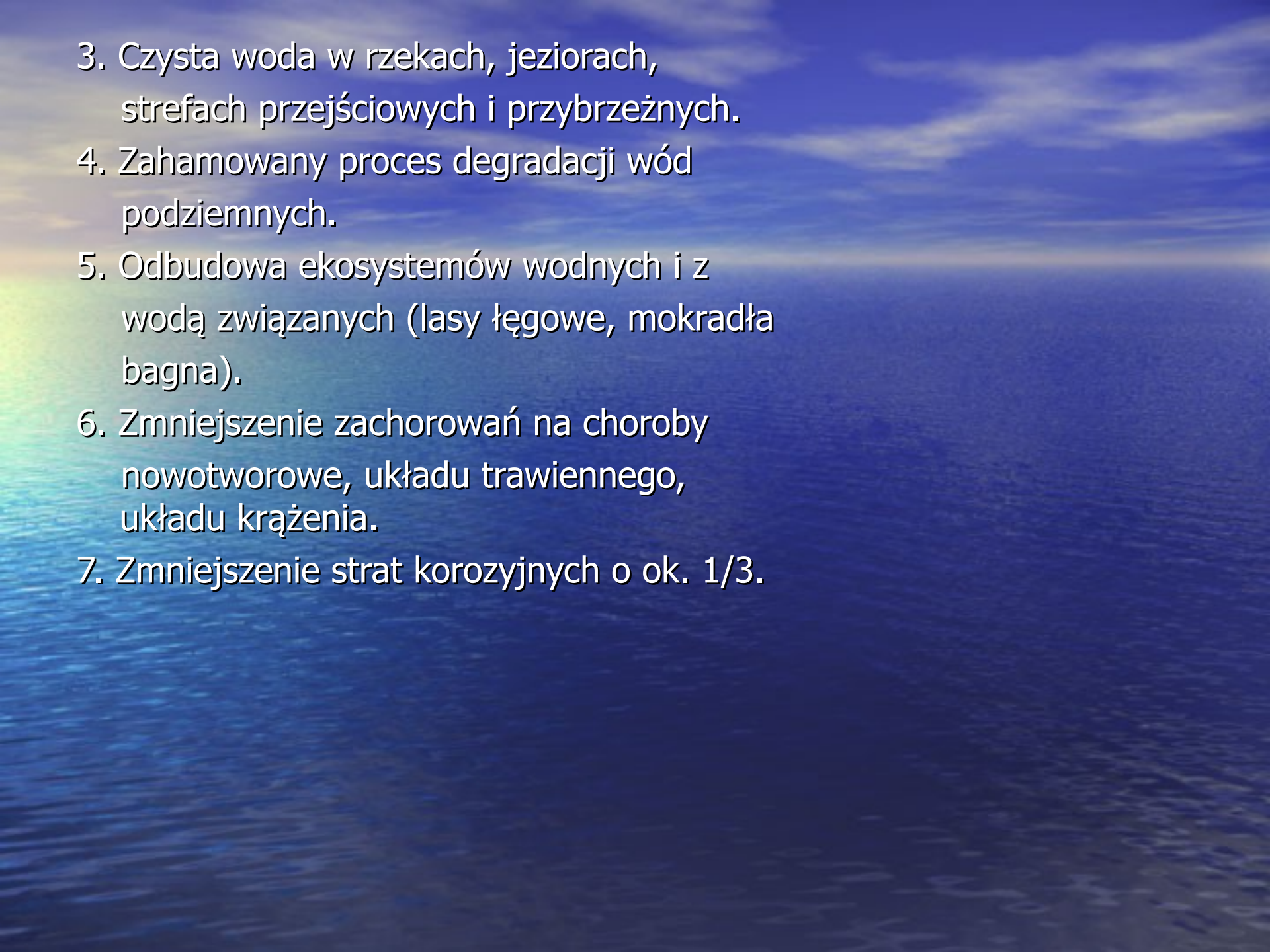
RDW wymaga nie tylko nowego myślenia o gospodarowaniu zasobami wody i środowisk związanych z wodą, ale także zastosowania nowych zasad działania służb odpowiedzialnych za stan jakościowy i ilościowy zasobów. To wymaga nowego narzędzia projektowania organizacji służb.

Mamy takie narzędzie.
Nazywa się ono Inżynieria
Systemów Działania.
Umożliwia ono zarówno
analizowanie i krytyczną ocenę
funkcjonowania istniejących

Spodziewane efekty realizacji polityki wodnej UE wynikające z RDW i innych Dyrektyw to:

1. Uruchomienie zintegrowanego systemu **zarządzania zasobami wody** obejmującego działania w stanie **normalnym** i **nadzwyczajnym** – nieporównanie sprawniejszego od tradycyjnego „administrowania wodami”.
2. Zdecydowany wzrost pozycji branży i jej pracowników w systemie gospodarki narodowej.

-
3. Czysta woda w rzekach, jeziorach, strefach przejściowych i przybrzeżnych.
 4. Zahamowany proces degradacji wód podziemnych.
 5. Odbudowa ekosystemów wodnych i z wodą związanych (lasy łęgowe, mokradła bagna).
 6. Zmniejszenie zachorowań na choroby nowotworowe, układu trawiennego, układu krążenia.
 7. Zmniejszenie strat korozyjnych o ok. 1/3.

Takie muszą być efekty działania

Zintegrowanego Systemu

Zarządzania Zasobami Wody.

Muszą, ponieważ wynika to z logiki
podejścia do gospodarowania
zasobami wody wynikającego z RDW.

Przechodzę do omówienia:

1. Skutków ekologicznych,
2. Skutków gospodarczych,
3. Skutków społecznych,

tradycyjnego rozumienia gospodarki wodnej.

Są one następujące:

1. Niezadowalający stan jakościowy wód powierzchniowych, które wymagają skomplikowanych technologii oczyszczania
2. Niszczona bagna i obszary mokradłowe.
3. Niszczona wody podziemne.
4. Dewastowane ekosystemy małych rzek pod pozorem ich „utrzymania”.
5. Niszczona są ekosystemy przybrzeżnych wód Bałtyku.

Przydatność wód do bytowania ryb

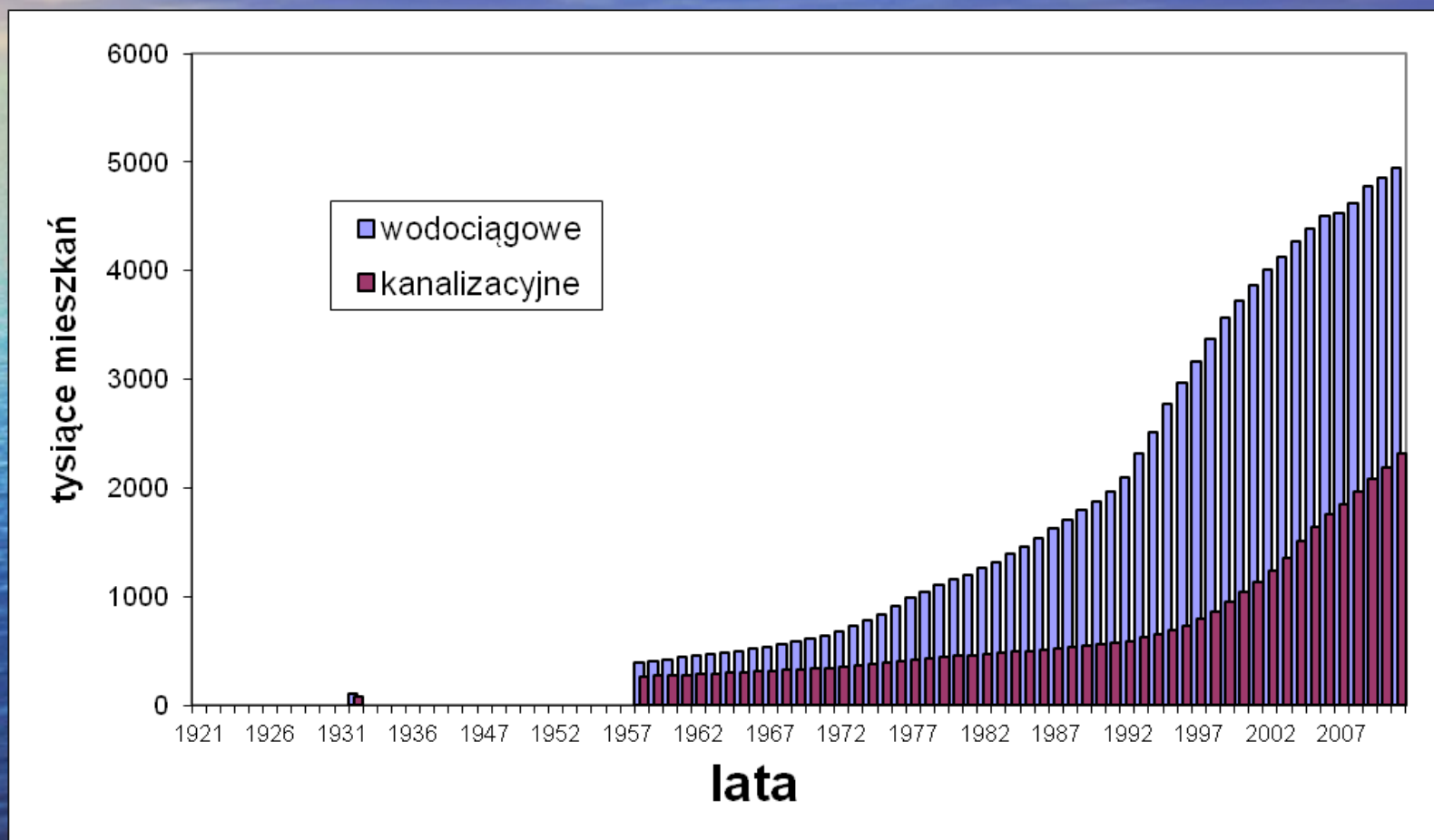
wg GUS Środowisko 2009

Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej	Ilość punktów pomiaru jakości wody				
	Ogółem	W tym do bytowania			
		Ryb lososiowatych		Ryb karpiowatych	
		Pozytywne	Negatywne	Pozytywne	Negatywne
Polska	899	3	896	27	872
Gdańsk	81	0	81	1	80
Gliwice	44	0	44	0	44
Kraków	164	2	162	12	152
Poznań	172	1	171	2	170
Szczecin	45	0	45	3	42
Warszawa	250	0	250	7	243
Wrocław	143	0	143	2	141

Stan jakościowy wód.

1. Pod naciskiem KE uruchomiono KPOŚK.
2. „Zapomniano” o dziurawych szambach.
3. „Zapomniano” o ściekach przemysłowych.
4. „Zapomniano” o odchodach zwierzęcych.
5. „Nie zauważono” produktów rozpadu gleb organicznych.
6. Podjęto mało skuteczne działania dla ograniczenia zanieczyszczeń obszarowych.

Wyposażenie mieszkań w instalacje

Według raportu KZGW „Gospodarka
ściekowa w Polsce 2010 – 2011”:

„Ze zbiorników bezodpływowych i
przydomowych oczyszczalni ścieków
korzysta w Polsce ok. 1,7% ludności
miejskiej i 52,8% ludności wiejskiej to
znaczy 8,222 mln ludności.”

- Nagminna jest budowa „dzikich” studni,
- Budowane są bez jakichkolwiek pozwoleń studnie geotermalne,
- Nagminne jest perforowanie szamb.
- Pojawiło się zjawisko zamiany studni wiejskich w szamba.

W obecnym Prawie wodnym brak skutecznych narzędzi dla przeciwdziałania tym praktykom.

Odchody zwierzęce

W Polsce jest w przeliczeniu na DJP ok. 7,3 mln sztuk zwierząt hodowlanych.

Te zwierzęta „produkują” w swoich odchodach:

azotanów – tyle ile 109,5 mln ludzi.

fosforanów – tyle ile 146 mln ludzi.

Koszt uporządkowania tego problemu to

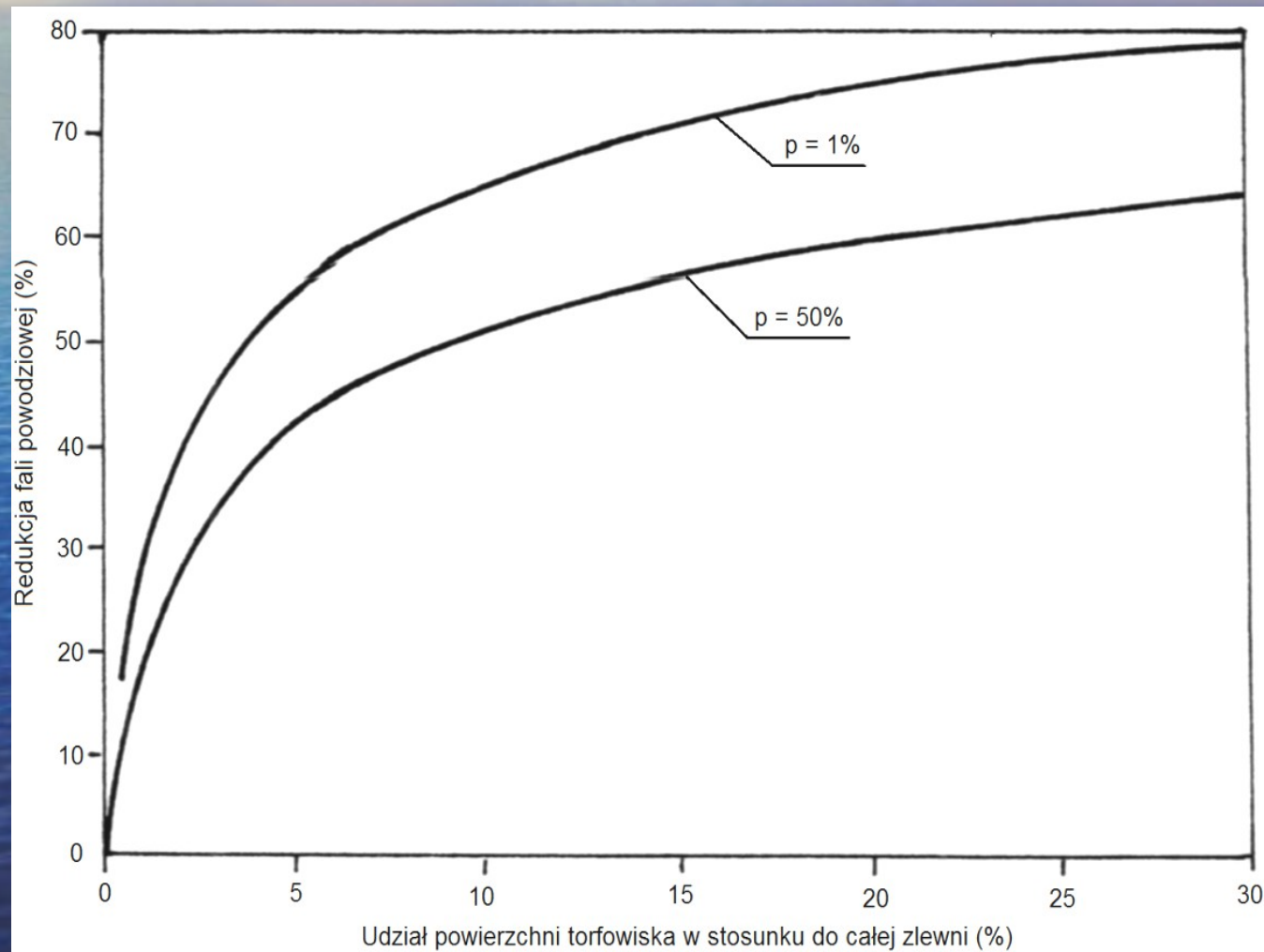
~ 11 – 15 mld zł nie uwzględnia wkładu własnego rolników.

Bagna i obszary mokradłowe

Przesuszone gleby organiczne są źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych azotanami, związkami fosforu, węgla. Emitują do atmosfery dwutlenek węgla.

Trudne do przecenienia są szkody w bioróżnorodności i zdolnościach retencyjnych gleb torfowych.

Wpływ torfowisk na redukcję fali powodziowej. p – prawdopodobieństwo wystąpienia przepływu. Wg W. Mioduszewskiego

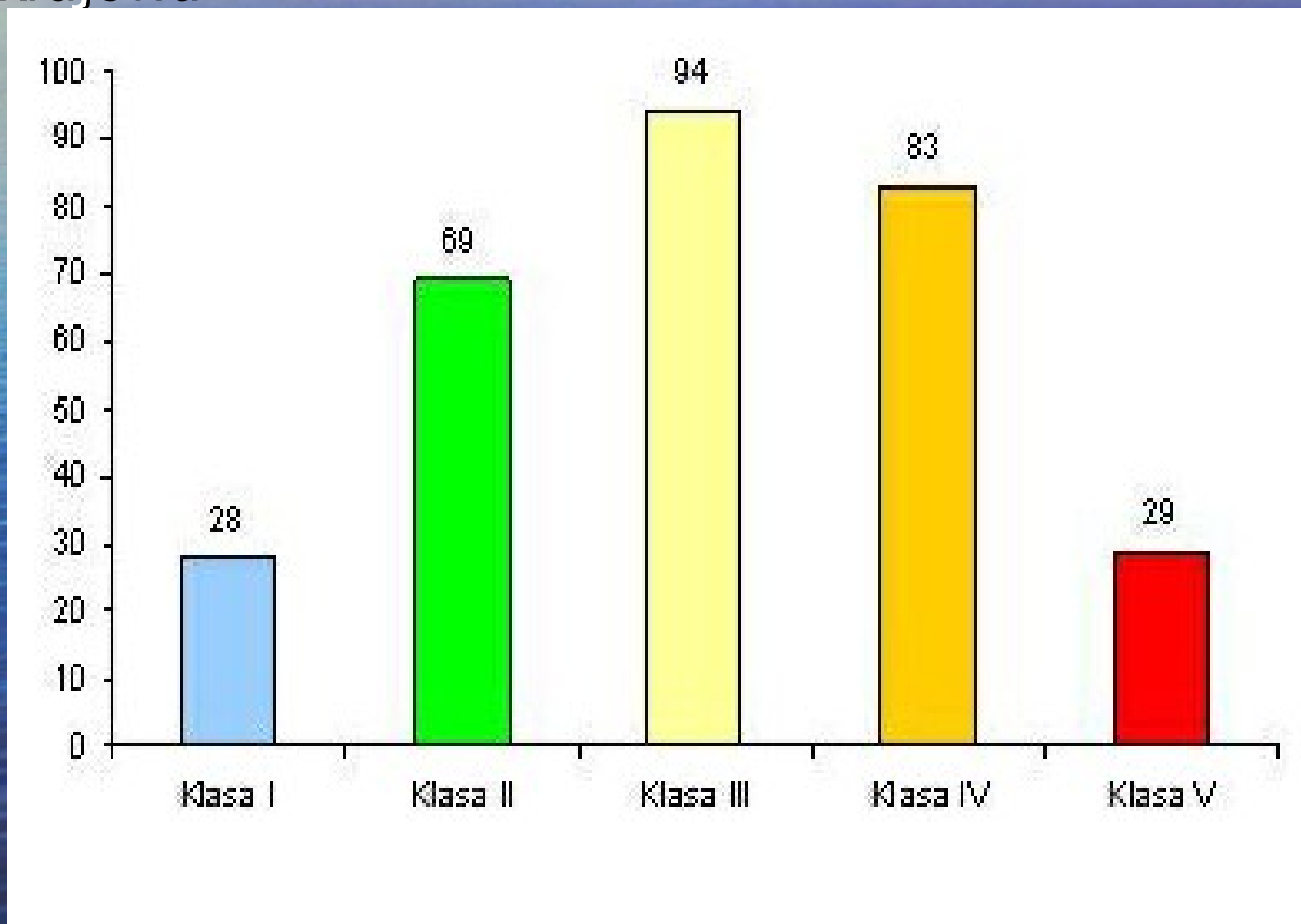

Według W. Dembka i innych:

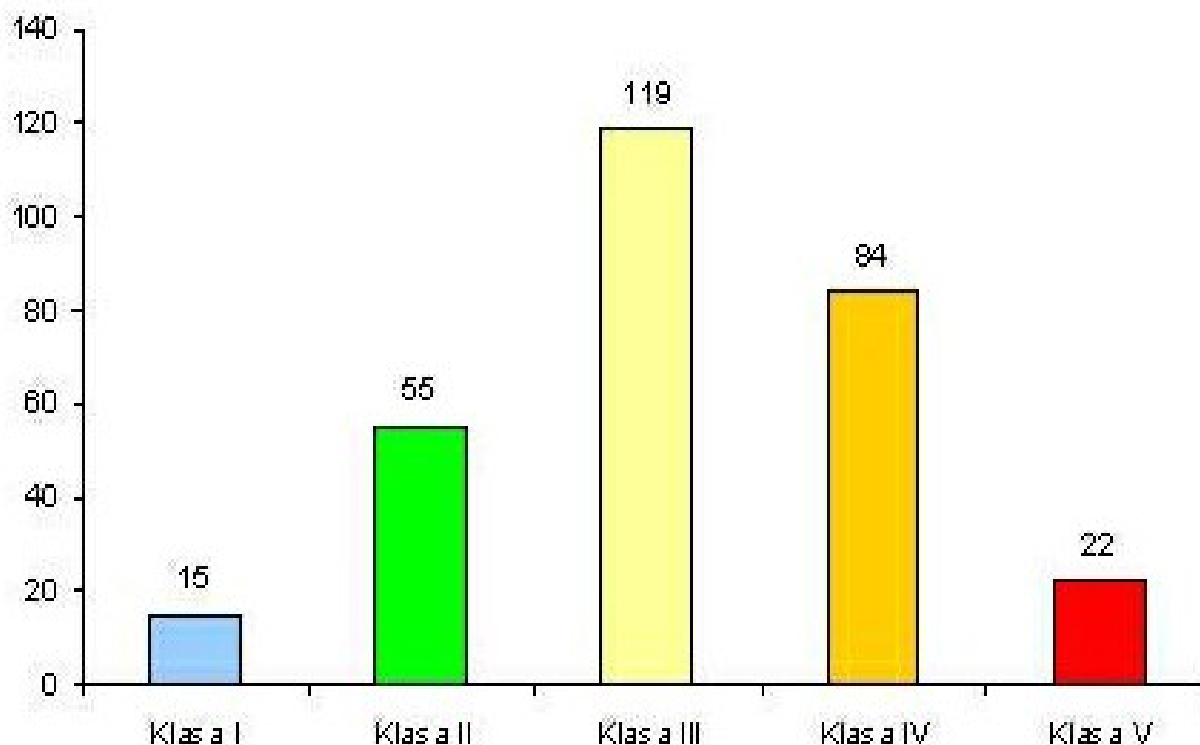
Przesuszone przez meliorację gleby organiczne:

- rozpadają się w tempie 1 - 1,5cm/rok.
- z powierzchni torfowisk nieleśnych nie nawadnianych wydziela się w ciągu roku około 4% całkowitej emisji CO₂ w skali kraju.”
- ilość azotanów jest porównywalna z azotanami zawartymi w ściekach komunalnych.
- ilość związków węgla w wodach płynących przez przesuszone torfy wzrasta 10 x.

Struktura klas jakości wód **gruntowych** w roku 2005. Według PIG: Monitoring wód podziemnych. Sieć krajowa.

Struktura klas jakości wód **wgłębnych** w roku 2005. Według PIG: Monitoring wód podziemnych. Sieć krajowa.

Analiza trendów zmian stanów JCWPDd

Według PIG: Raport o stanie chemicznym i ilościowym ...
Stan na rok 2012.

Zaledwie połowa JCWPd wykazuje

- trend malejący
- trend rosnący
- znaczący trend rosnący

Dewastowane są ekosystemy małych rzek pod pozorem ich „utrzymania”.

Rzeka kładzie na wykonaniu robót hydrotechnicznych w 2007

Tak się dba o rzeki. Rzeka Szreniawa

fot. R. Stojek

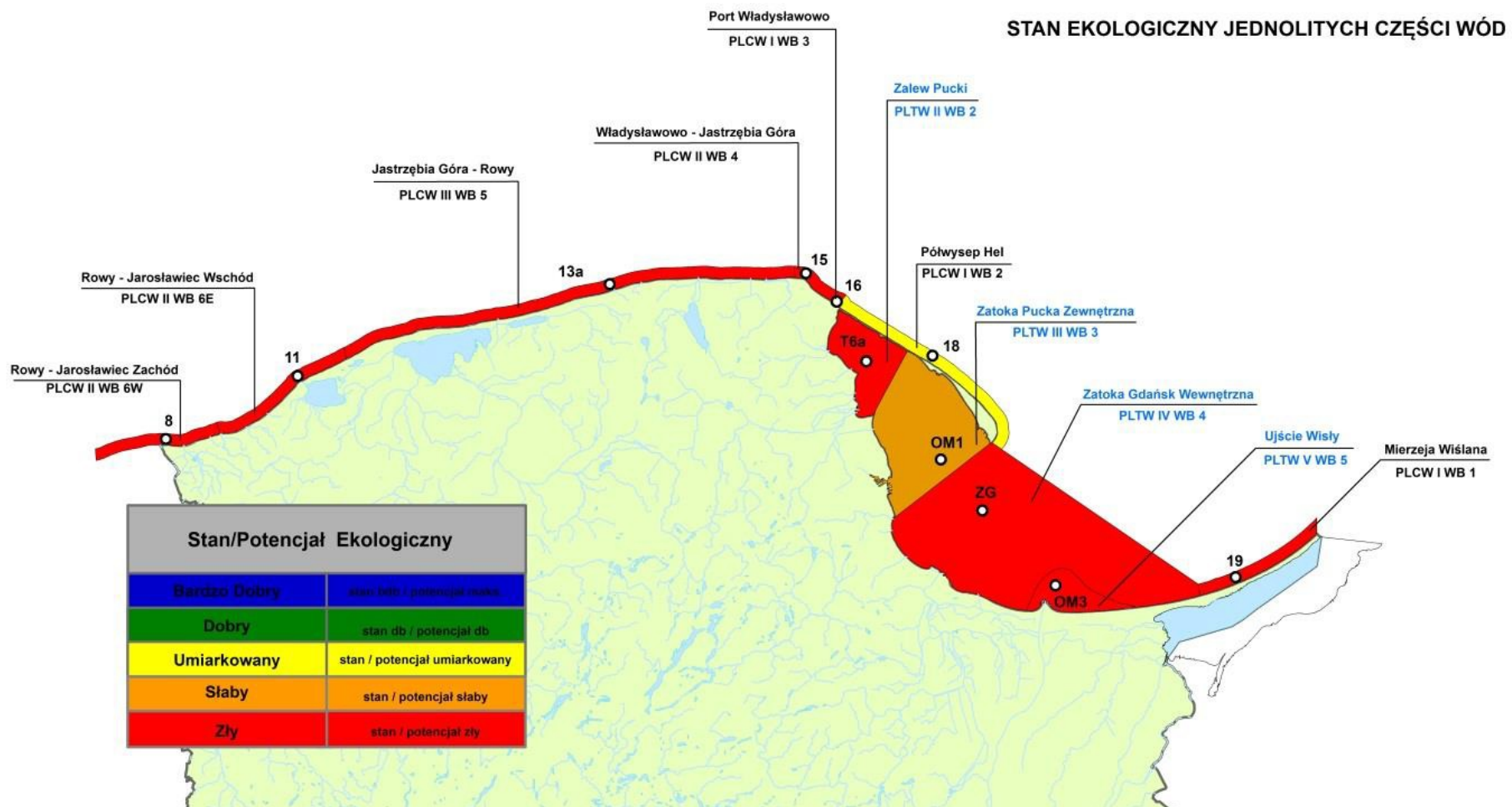
Tak się dba o rzeki. Rzeka Szreniawa

fot. R. Stojek

Stan ekologiczny wód Bałtyku.

Według: M. Marcinkiewicz – Mykieta. Prezentacja: Ocena stanu eutrofizacji polskiej strefy Morza Bałtyckiego na podstawie danych PMŚ.

**Takie są efekty polityki wodnej
w Polsce w sytuacji, kiedy od
15 lat funkcjonuje RDW i od
11 lat jesteśmy członkiem UE.**

22 grudnia 2015 roku mamy osiągnąć
**„dobry stan/potencjał ekologiczny
wód
powierzchniowych” i
„dobry stan wód podziemnych”.**
Przez 15 lat nie stworzono warunków
aby to osiągnąć w dowolnym terminie.

Z przeprowadzonego wywodu nie trudno wywnioskować, za którą z omówionych strategii się opowiadam.

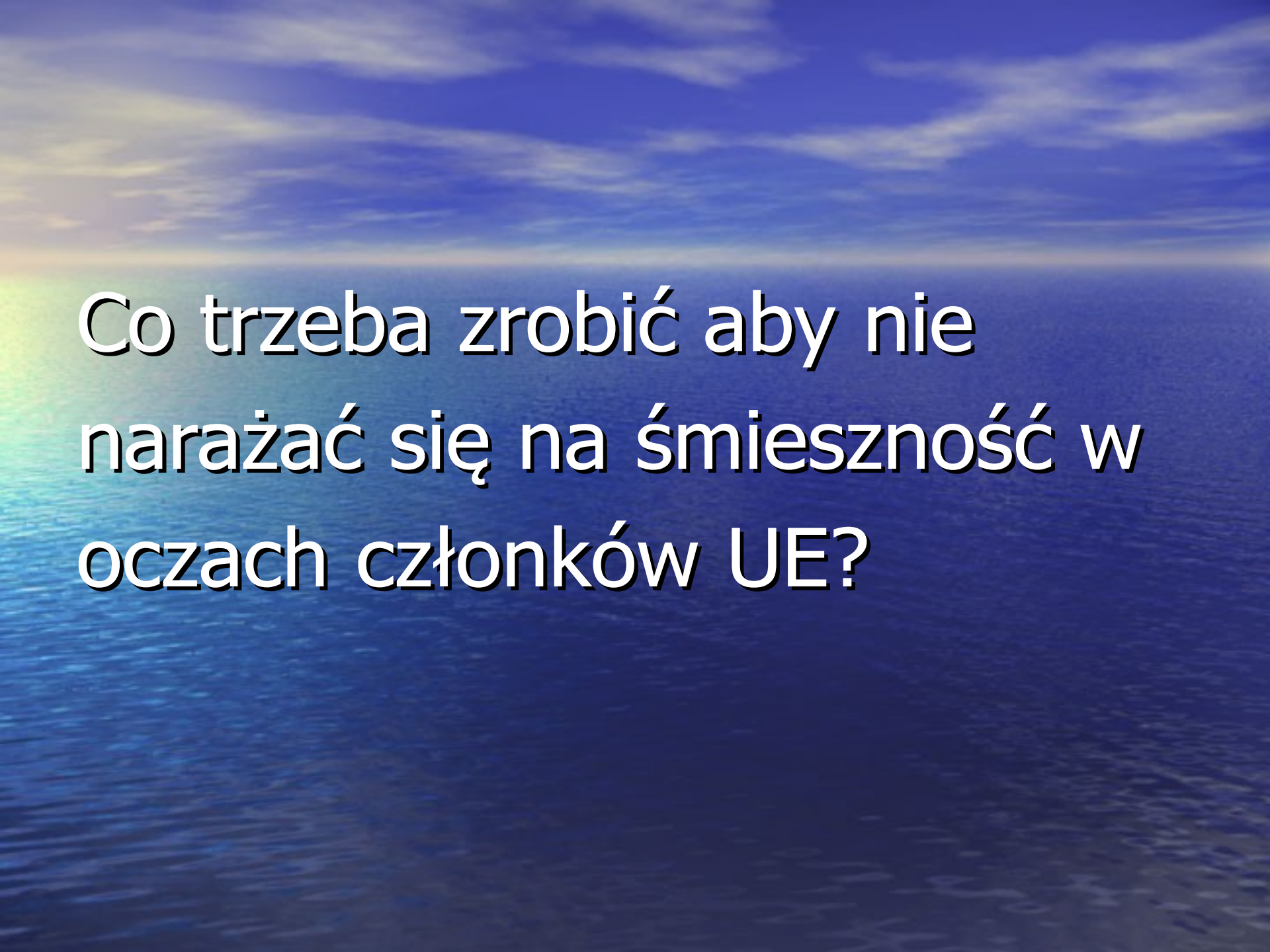
Uważam, że dalsza zabawa w kotka i myszkę z KE musi skończyć się kolejnymi wyrokami za łamanie prawa europejskiego. Im szybciej to zrozumiemy tym będzie lepiej i dla Polski i dla branży.

Wody – źródła życia nie da się niczym zastąpić.

**Woda jest naturalnym bogactwem,
jednym z najważniejszych składników
majątku Skarbu Państwa.**

**Woda jest zasobem, którego stan
jakościowy i ilościowy powinien być
przedmiotem troski służb wodnych.**

**Na tych oczywistych stwierdzeniach powinna
być budowana pozycja branży w państwie.**

Co trzeba zrobić aby nie
narażać się na śmieszność w
oczach członków UE?

Podstawy prawne powinny obejmować:

- Nowy zapis zakresu działu „gospodarka wodą” w ustawie o działach administracji rządowej,
- Ustawę o polityce gospodarowania wodą w Polsce,

Co trzeba zrobić cd.

- Prawo wodne – dostosowane duchem i literą do ustawy o polityce wodnej.
- Ustawę o budowie i zasadach funkcjonowania Systemu Zwalczania Stanów Nadzwyczajnych wywołanych przez wodę.
- Wynikające z tych ustaw akty wykonawcze.

Co trzeba zrobić cd.

- Zbudować hierarchiczny system zarządzania zasobami wody.
- Zdefiniować pole funkcji wynikające z celów gospodarowania wodami.
- Zapewnić zasilanie w środki rzeczowe i finansowe niezbędne do realizacji zadań.
- Zapewnić rzetelny nadzór nad działalnością służb wodnych.

Dziękuję za uwagę

ZARZĄDZANT,

WNI
ŻSZA IZBA

URZĄD

ŚW

EW

URZĄD

STAROSTWO

WISKAMINISTERSTWO

INSPEKCJA OCHRONY

DEPARTAMENT
CHZASOBÓW

KRAJOWY ZARZĄD
DNEJGOSPODARKI

RADA GOSPODARKI
WODNEJ REGIONU

REGIONALNY ZARZĄD
GOSPODARKI WODNEJ

INSPEKTORATY

RADA GOSPODARKI
WODNEJ

ZARZĄD

INSPEKTORATY

WODNY ZARZĄDOWNICY

WODNY ZARZĄDOWNICY

KRAJOWA RADA
GOSPODARKI

SEJMIK

INSTYTUCJE

ZWIĄZKI

BANKI, INST.

SEJMIKI

GMINRADY

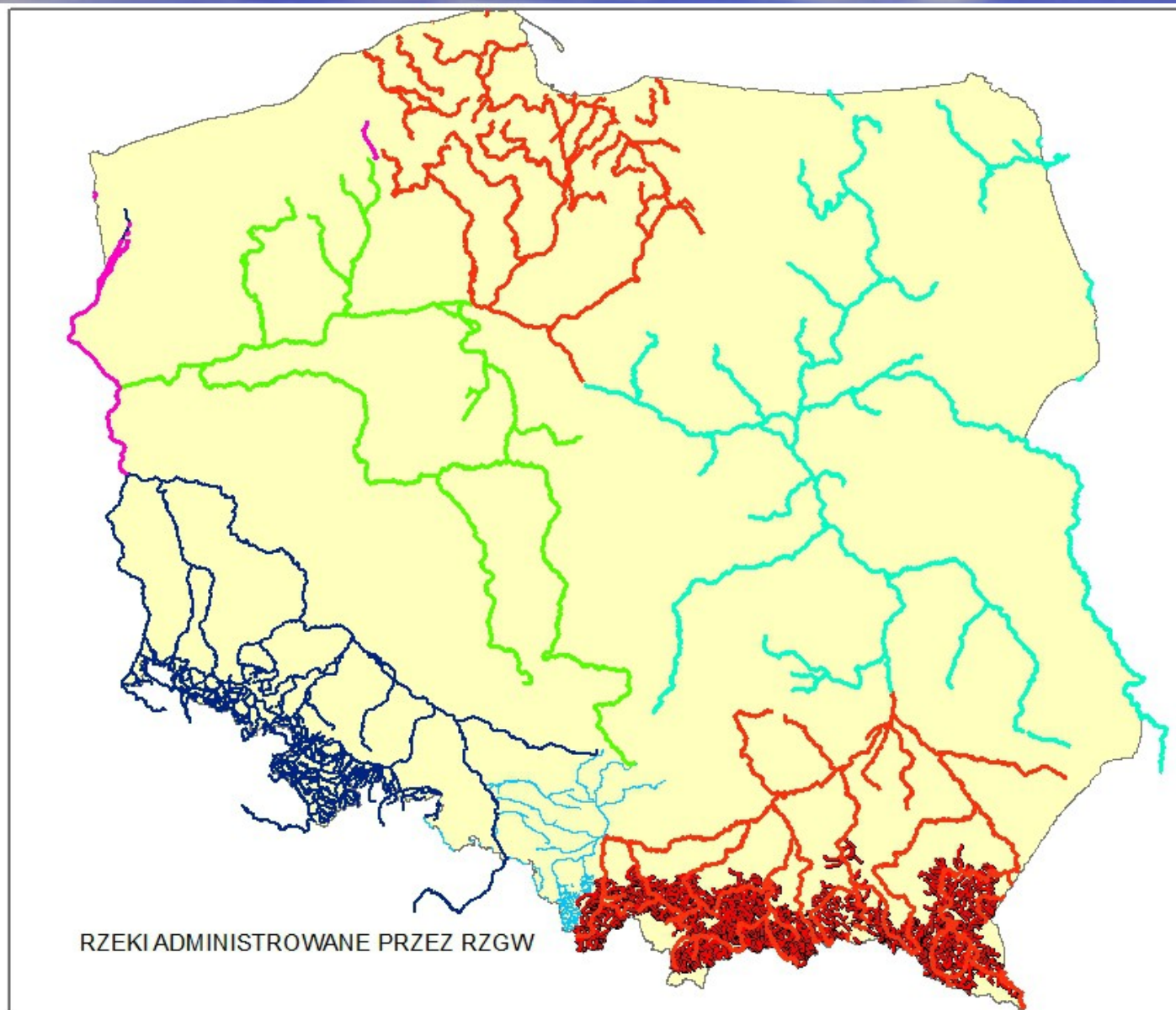

KOOPERACI,

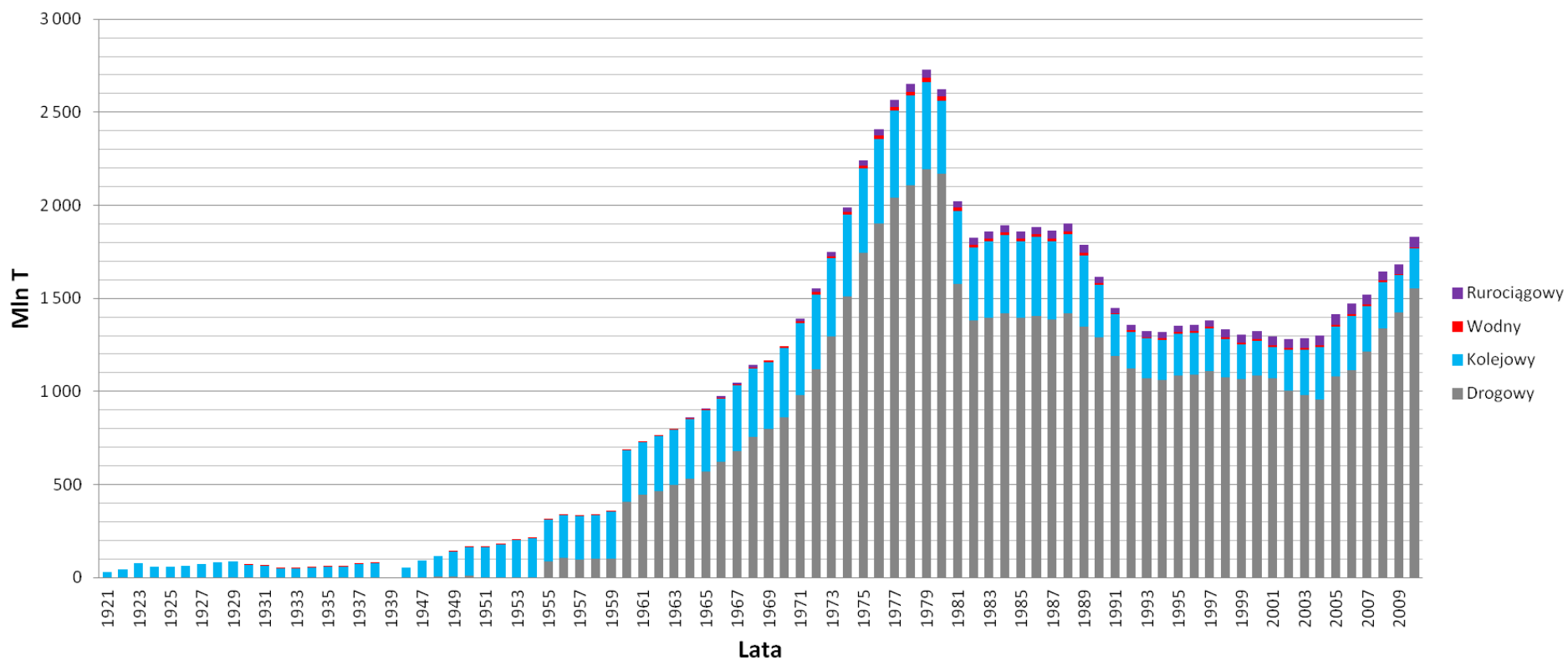

Gospodarka wodna według MŚ

wg S. Gawłowski. Prezentacja. Wrocław 18 03 2014

Przewozy towarów w latach 1921- 2008

Stan floty śródlądowej

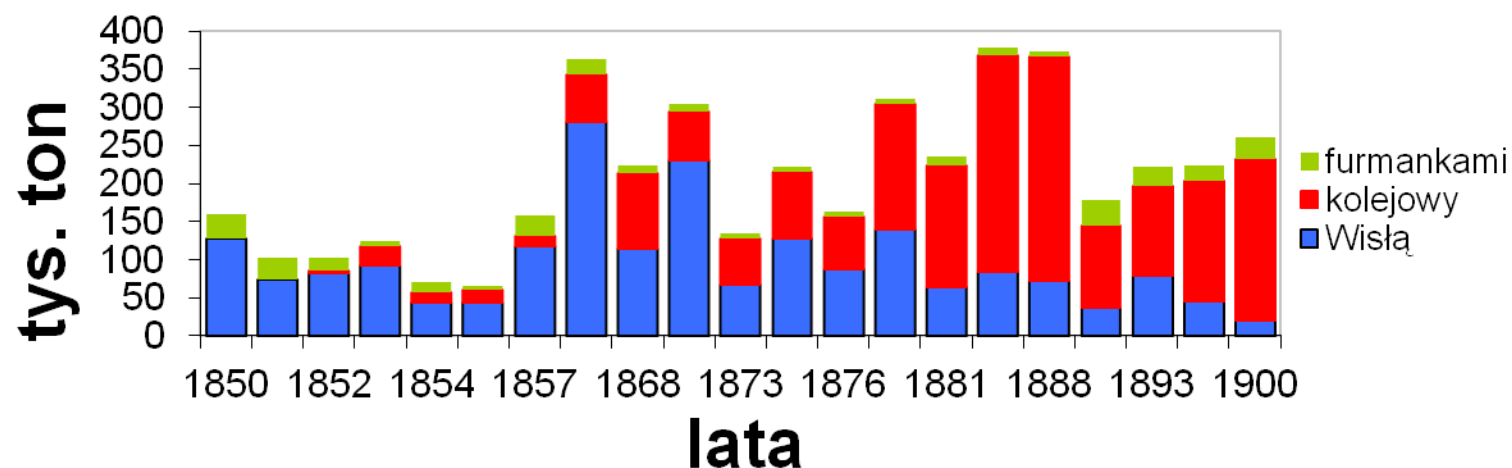
Według M.Gromek: Stan organizacyjny i techniczny żeglugi śródlądowej w Polsce. Prezentacja. Komisja Środowiska Senatu. Październik 2013

„Aktualnie w rejestrach Urzędów Żeglugi Śródlądowej figuruje łącznie 662 barki przeznaczone do przewozu ładunków (łącznie z promami przewozowymi W-2), 66 barek motorowych, 56 holowników, 234 pchacze, 31 lodołamaczy i 143 statki pasażerskie.

Przedstawione zestawienie odnosi się wyłącznie do taboru towarowo-pasażerskiego i nie obejmuje pozostałych rodzajów statków.”

Transport towarów rolnych do portu w Gdańsku

Źródło: T. Tillinger. Za Winkel: die Weischel

Możliwości energetyki wodnej

